

El sindicalisme nacional

Una assignatura pendent (i 2)

Les eleccions sindicals convocades per a la tardor permetran comprovar la incidència en el món laboral d'aquells sindicats catalans que no depenen d'organitzacions estatals. El sindicalisme anomenat nacional encara és força fragmentari.

A principi del 89, es va produir una altra escissió de la CSC, aquesta vegada cap a Comissions Obreres. Segons els actuals dirigents de la Confederació, els que se'n van anar van ser molt pocs, no més d'un centenar, liderats per Jordi Gutiérrez, a Barcelona, i per Jordi Preses, a Girona. Gutiérrez, que ara és responsable de relacions polítiques i cíviques de CCOO, assegura que foren unes 1.500 les persones que abandonaren la CSC en aquell moment. "No vam marxar per disconformitat amb la línia del sindicat", aclareix Jordi Gutiérrez, "sinó perquè no li veiem cap sortida, estàvem estancats, havíem tocat fons. I no vam decidir d'entrar a Comissions fins dos o tres mesos més tard". Segons afirma Gutiérrez, l'ingrés que van fer els escindits de la CSC ha estat el més important numèricament de la història recent de la CONC.

La Comissió Obrera Nacional de Catalunya és una organització sobre el paper sobirana, que està confederada amb la resta de Comissions Obreres a nivell estatal. Jordi Gutiérrez està conegut que el seu sindicat actua com a veritable sindicat nacional: "És una anècdota, però només cal veure que és l'única organització sindical amb un gabinet de normalització lingüística. A més, té una secretaria de relacions internacionals totalment independent de Madrid. Ningú pot dir, per exemple, que la CONC fa el mateix que la Comissió Obrera d'Astúries."

La marxa d'aquest sector de la CSC va provocar també una guerra de quotes i d'afiliats. Joaquim Gil creu que allò va ser una jugada a traïció, ja que es va intentar ensarronar molts afiliats assegurant-los que la CSC en ple havia ingressat a CCOO. Jordi Gutiérrez troba d'allò més lògic que es continués cobrant als afiliats, ja que va ser tot el comitè del Barcelonès i tota la intercomarcal de Girona els que van deixar la CSC.

Jordi Gutiérrez, de CCOO, és un dels més durs a l'hora de valorar la feina de la CSC: "Són un cadàver sindical. Amb tots

els respectes cap a Miquel Porter, crec que el fan servir per intentar salvar unes sigles que estan mortes". També té retrets per al Sindicat de Quadres i la CTC: "Aquests no han entès mai el que és fer sindicalisme. A més a més, són l'instrument sindical directe de CiU". Gutiérrez i els seus companys han rebut una crítica semblant, ja que des de la CSC se'ls considera la branca sindical de l'Entesa dels Nacionalistes d'Esquerra, partit que en el seu moment també va optar per ajuntar-se amb el PSUC per formar Iniciativa per Catalunya.

LA COS, EL SINDICALISME INDEPENDENTISTA

Un altre projecte de sindicalisme nacional és el que impulsa la Coordinadora Obrera Sindical (COS), de caire clarament independentista i l'única d'àmbit de Països Catalans, tot i que amb una implantació encara molt reduïda. Va nàixer l'any 87 a partir d'un nucli de sis persones que van deixar la CSTC quan aquesta organització va acostar-se al Sindicat de Quadres per formar la CSC. L'abril del

90, la COS va fer el congrés constituent a Cambrils, amb la participació d'unes seixanta persones.

Toni Delgado, coordinador general de la COS, càrrec equivalent al de secretari general, explica que "el sindicalisme escèptic no existeix. Totes les organitzacions sindicals participen en algun projecte més ampli. Nosaltres optem per l'alliberament nacional".

La COS pensa presentar-se a les eleccions amb les seves sigles amb l'objectiu de consolidar l'espai i formar quadres sindicals. Preguntat per coincidències amb

La força dels sindicats sectorials

La Unió de Pagesos de Catalunya també es defineix, en els seus estatuts, com a sindicat nacional català. "Nosaltres participem en una coordinadora de pagesos a nivell estatal, però això no ens fa perdre la independència que tenim com a sindicat d'àmbit català; no és un lligam estret, com passa en alguns sindicats", aclareix Joan Masdemont, portaveu d'Unió de Pagesos de Catalunya. "A més, sempre hem mantingut bones relacions amb les organitzacions de llauradors del País Valencià, la franja de Ponent i fins i tot de la Catalunya Nord, sobretot gràcies a la Universitat Catalana d'Estiu de Prada. Amb les Illes Balears és més difícil, aquesta relació, per la discontinuïtat geogràfica".

La Unió de Pagesos, sindicat amb una bona implantació a totes les comarques del Principat, ha participat activament en campanyes a favor de la llengua, de l'autodeterminació i contra les centrals nuclears, però, en canvi, mai no ha volgut formar part de cap projecte de sindicalisme nacional més ampli. Diu Joan Masdemont: "Ja ens han vingut a veure, ja, però ara per ara, no veiem cap opció viable; els intents que hi ha hagut, sobretot el de la CSC, no han acabat de quallar. Són molt minoritaris i especialitzats en alguns sectors". Per a Masdemont, les oportunitats només es donen una vegada en la història i si no s'aprofiten, les circumstàncies mai no tornen a ser les mateixes, tot referint-se als anys de la transició com als clau per impulsar un sindicalisme nacional.

Una visió semblant a aquesta és la de Joan Giralt, portaveu de la Unió Sindical de Treballadors de l'Ensenyament de Catalunya (USTEC), segona força sindical a l'ensenyament públic català, després de CCOO. Per Joan Giralt, "des de la CSC es fa més pàtria que no pas sindicalisme.

L'USTEC, integrat a la CSC, té molt poca implantació i per tant, ens és difícil de coincidir. Nosaltres fa molts anys que treballem el sector i quan ens hem reunit amb ells, hem trobat que els falten bases clares del que volen, documents de treball a partir dels quals fer una acció sindical concreta".

L'USTEC ha abandonat recentment la Confederació de Treballadors de l'Ensenyament a nivell estatal (STES) per discrepàncies en alguns punts. En canvi l'STEPV i l'STEI (del País Valencià i les Illes, respectivament) hi continuen integrats. Als estatuts de l'USTEC, explica Joan Giralt, es fa referència al dret a l'autodeterminació de Catalunya, a la normalització plena del català i a les relacions prioritàries amb les altres terres de parla catalana. L'USTEC ha signat recentment un protocol de relació amb un altre sindicat sectorial, la Candidatura Autònoma de Treballadors de l'Administració de Catalunya (CATAC), protocol que els permetrà d'anar plegats a les pròximes eleccions sindicals, tot i mantenir cadascun la seva personalitat.

La CATAC va presentar-se a les eleccions del 87 com a agrupació d'electors i va esdevenir la segona força a l'administració pública catalana. Lluís Blanco, secretari general de la CATAC, explica que la diferència bàsica amb les altres opcions és l'assembleisme i el caràcter autònom del sindicat. "Pensem que no és possible fer sindicalisme només basant-se en el fet nacional; cal que vagi acompanyat per plantejaments de classe", diu Blanco, "és cert que estem pel dret a l'autodeterminació i per aprofundir l'autogovern, però un sindicat de classe no pot oblidar mai el vessant internacionalista. És a dir, que ens sentim més solidaris d'un treballador guineà o portuguès, per exemple, que d'un empresari català"

Els sindicats són l'assignatura pendent del nacionalisme català.

DOMENECH UMBERT

altres sindicats, Delgado descarta els d'àmbit espanyol, i també la CTC. "No volem saber res del Sindicat de Quadres", explica el dirigent de la COS, "perquè està claríssim que al darrere hi ha CiU i nosaltres som un sindicat de classe, no d'elit".

L'OPCIÓ ANARCO-SINDICALISTA: LA CGT

Un projecte d'arrels diferents però que també pot incidir en el sindicalisme nacional és el de la Confederació General del Treball (CGT), antiga CNT-Catalunya, una de les dues branques en què es va dividir la CNT l'any 1985. Tot i que la CGT és d'àmbit estatal, l'organització de Catalunya manté un grau d'independència força alt respecte a la CGT espanyola i té una concepció clara del fet nacional.

Emili Cortabitarte, secretari general de la CGT des del març del 1989, creu que "la CNT de principi de segle assumia d'una manera perfectament normal el fet nacional català, però durant el franquisme es tornà a la visió negativa d'assimilacionisme i burgesia, cosa que encara fa la CNT-AIT. La CGT, en canvi, està pel catalanisme popular i és en aquest espai on ens movem".

Un document intern aprovat fa alguns anys defineix Catalunya com a nació i reconeix que els altres territoris de llengua catalana formen part també d'aquesta realitat cultural comuna. Igualment, aposta pel dret a l'autodeterminació i rebutja l'estatut d'autonomia. Cortabitarte anuncia que per ajudar a la normalització lingüística, la CGT publicarà una altra vegada la publicació *Catalunya*, que va ser diària del 1936 al 39 i que ara sortirà mensualment. "Que jo sàpiga, serà l'única revista sindical completament escrita en català", conclou.

La CGT està implantada al sector dels

espectacles, on té un 90 per cent de representació, al de banca i al de Correus, entre altres. Però on més ressò ha tingut sempre ha estat a l'empresa SEAT. A la factoria central de la Zona Franca és la primera força, per davant d'UGT i CCOO, tot i que en l'àmbit total de l'empresa, la CGT és superada pels dos grans sindicats. A les pròximes eleccions, vol presentar-se amb les seves sigles a la majoria de sectors, però en alguns s'aliarà amb col·lectius autònoms

Pel que fa als contactes amb les altres forces que es reclamen del sindicalisme nacional, Emili Cortabitarte diu que les relacions amb la CSC són esplèndides i que hi ha converses per col·laborar en alguns sectors, especialment el de l'administració pública. Cortabitarte ressalta que Miquel Porter havia militat a la CNT l'any 76 i que això pot facilitar encara més els contactes.

L'OPINIÓ DELS PARTITS NACIONALISTES

El passat 30 de juny, el Consell Nacional d'Esquerra Republicana de Catalunya aprovà un document sobre acció sindical, en el qual aposta per consolidar un sindicalisme nacional i de classe, i conseqüentment, per deixar de donar suport a sindicats d'àmbit estatal, en concret a CCOO, dins del qual hi ha força militants d'ERC. Aquest document, segons explica Constantí Mas, secretari d'affers sindicals d'Esquerra, és el primer que es redactà al partit en els últims anys i vol marcar unes línies clares sense citar cap sindicat en concret. "El sindicalisme modern", diu Mas, "ha de deixar de ser la corretja de transmissió dels partits polítics. Per tant no seria positiu que impulséssim des d'ERC un sindicat o un altre." No obstant això, fonts del partit republicà han mostrat les seves preferències per la CSC o la CGT, tot deses-

timant altres projectes, com el de la CTC o el de la COS.

De la seva banda, el diputat Rafael Hinojosa, secretari d'affers sindicals de Convergència Democràtica de Catalunya, creu que el més positiu, vist el fracàs dels diferents intents per fer un sindicat nacional fort, és buscar acords amb les altres forces minoritàries, especialment l'USO. "Això és el que està fent la CTC", explica Hinojosa, "que és el sector de la CSC que es manté fidel a la idea inicial de la Confederació. I a més, és l'única forma de sobreviure, ja que cadascú pel seu compte, no obtindran ni un delegat sindical". El responsable de temes sindicals de CDC i autor d'un llibre sobre el sindicalisme català es defensa de les acusacions d'intentar manipular la CSC: "Nosaltres vam impulsar l'acostament entre la CSTC i el SQC. Però va ser Llerinós i la seva gent els qui van trencar les regles del joc i van intentar aprofitar-se dels recursos i els fons que jo canalitzava cap al sindicat".

Rafael Hinojosa està conveçut que el projecte sindical que ell va impulsar era vàlid, però que van fallar les persones que el tiraven endavant. "Buscar acords amb l'USO no és renunciar a la idea d'un sindicat nacional, és buscar un soci per cobrir un espai electoral. Ara no és el moment de pureses nacionalistes, sinó que entre aliar-se amb ells, que de fet són els únics que fan sindicalisme de veritat, o desaparèixer, l'opció és clara".

Tres mesos abans de les eleccions sindicals, aquest és el panorama del que molts consideren l'assignatura pendent del nacionalisme català. La sopa de sigles, més complicada encara que en el món dels partits polítics, no amaga una realitat objectiva: un país que vol ser normal ha de tenir sindicats propis i forts, independents i dinàmics.

Joan Vila i Triadú